

Nr 50.

Af herr **Carlberg m. fl.**, om höjda tullsatser å vissa järnvaror.

Till kungl. tulltaxekommittén hade Sveriges järntillverkare genom Järnkontoret hemställt om ökad skydd åt en del alster af landets järnindustri för att främja dess utveckling. Denna hemställan vann, utom ifråga om tackjärn, såväl tulltaxekommitténs som regeringens beaktande men, märkligt nog, ej Riksdagens bifall. Skälen för afslaget inom Riksdagen torde hafva varit att Riksdagen ej kände sig öfvertygad att de svenska järnverken voro beredda att under närmaste åren tillräckligt öka järnproduktionen för att fylla landets behof. Sedan Riksdagen förra året fattade sitt beslut har, som väl bekant, resultatet af de försök, som tidigare vunnits vid Domnarfvets järnverk, nämligen att c:a $\frac{2}{3}$ af det för tackjärnstillverkningen i masugn nödiga bränslet med ekonomisk fördel kan ersättas med elektrisk ström från våra vattenfall, vunnit bekräftelse vid det järnverk, som med tillmötesgående från staten i form af leverans af elektrisk ström till nedsatt pris, uppförts vid Trollhättan på Järnkontorets bekostnad.

Detta resultat är epokgörande för vårt lands järnindustri och för världens järnindustri öfver hufvud taget.

För att kunna tillgodogöra sig de fördelar, som den elektriska tackjärnstillverkningen erbjuder, hafva tvenne af de största järnverksbolagen i landet rustat sig genom bebyggande af större vattenfall samt planläggning hvarterdera af ett större antal ugnar. Det är därför högst sannolikt att under de närmaste två åren flere större elektriska ugnar för tackjärnsframställning igångsättas i mellersta Sverige.

Riksdagens beslut om Porjusfallens bebyggande innebär en till visshet gränsande förhoppning att större järnverk komma att uppstå inom Norrbotten, åtminstone för tillverkning af tackjärn från vissa sorter af Norrbottens malmer. Af allt att döma finnes således goda utsikter för höjning af kvantiteten inom landet tillverkad tackjärn, men för att en sådan ökning skall kunna ske med ekonomisk fördel bör sörför, att marknad eller användning finnes för den ökade tillverkningen. Det svenska tackjärnet, som exporteras, användes för specialändamål, mest

krigsmaterial, och behovet däraf varierar mycket under olika år. Priset å det svenska tackjärnet är så mycket högre än utländskt, så att, äfven om det svenska elektriska tackjärnet kunde säljas något billigare än vanligt svenskt, så skulle utländska förbrukningen ej därigenom kunna något afsevärdt ökas. Vi äro därför hänvisade till att för ökningen i tackjärnstillverkningen söka användning i Sverige och detta kan, så länge gjuttackjärn är tullfritt, endast ske genom tackjärnets användning för framställning af sådana järn- och stålvaror, som nu i stora kvantiteter importeras. Till dessa varor höra företrädesvis järnvägsskenor, balkar, gjutna rör och rördelar.

Det är ej endast i Sverige som man ordnar sig för att draga nytta af den elektriska metoden att tillverka tackjärn, utan i flere länder planeras sådana anläggningar. Bland annat i vårt grannland Norge är intresset för elektrisk järnframställning mycket stort och på flere ställen äro ugnar under uppförande. I Norge äro förutsättningarna för elektrisk järnframställning mycket gynnsammare än i Sverige. Vattenfallen äro högre och billigare att bebygga än de svenska, hvarförutom verken kunna läggas vid det året om öppna hafvet.

Om Sverige skall kunna draga full nytta af denna svenska uppfinning, fordras att statsmakterna därtill lämna sitt stöd, ty annars kan den lätt blifva ett vapen mot oss själfva. Under dessa förhållanden hafva undertecknade ansett sin plikt vara att till Riksdagen hemställa om förnyad pröfning af frågan om äskadt skydd för Sveriges järnhandtering och hemställa vi,

att Riksdagen måtte besluta att å här nedan nämnda järnvaror åsättas de tullsatser, som finnas upptagna i Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till förordning med tulltaxa af den 25 februari 1910, nämligen:

Rör och rördelar af icke smidbart gjutgods:

icke bearbetade:

(668) af 145 mm. invändig diameter eller däröfver...	100 kg. 3: — kr.
(669) af mindre än 145 mm. invändig diameter, här- under inbegripna utan afseende å diametern alla ogängade och i öfrigt oarbetade muffar, flänsar, proppar och hufvar.....	100 kg. 4: — »

- (670) bearbetade, härunder äfven inbegripna gängade rördelar; äfvensom brandposter, tackjärnsbrunnar och sifoner samt slussventiler till rör, hänförliga till nr 668..... 100 kg. 5: — kr.
- (680) Järnvägs- och spårvägsskenor:
 vägande 20 kg. eller däröfver per löpande meter..... 100 kg. 2: — »
- (681) af mindre vikt per löpande meter..... 100 kg. 2: 50 »
- Varmvalsadt järn, ej särskildt nämndt:
- (684) dubbla T-balkar eller s. k. I-balkar, vägande 60 kg. eller däröfver per löpande meter..... — fria
- (685) andra balkar samt annat varmvalsadt, ej särskildt nämndt järn i stänger, knippor eller ringar, s. k. valstråd härunder inbegripen 100 kg. 2: 50 kr.

Anm. Är till denna rubrik hänförligt järn öfverdraget med tenn, zink eller bly eller med legeringar af dessa metaller, förhöjes tullen med 15 %.

Stockholm den 26 januari 1911.

Kn. Bohnstedt.

P. M. Carlberg.

O. M. Strömberg.

Herman Fleming.